

V SKRBI ZA VAŠE ZDRAVJE

NETIPIČNA REFLUKSNA BOLEZEN

Borut Kocijančič

 KRKA

*Naša inovativnost in znanje
za učinkovite in varne
izdelke vrhunske kakovosti.*

prim. asist. dr. Borut Kocijančič, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana

Interna klinika

Klinični oddelek za gastroenterologijo

Japljeva 2, Ljubljana

Kaj je gastroezofagealna refluksna bolezen?

Gastroezofagealna refluksna bolezen (GERB) nastane zaradi zatekanja kisle želodčne vsebine v požiralnik. Poznamo dve obliki GERB-a: pri **neerozivni refluksni bolezni** se pojavijo tipični simptomi bolezni, vendar na sluznici požiralnika ne vidimo sprememb, pri **erozivni refluksni bolezni (refluksnem ezofagitisu)** pa te spremembe lahko vidimo z endoskopom. Težave so pogosto odvisne od stopnje ezofagitisa, to pa opredelimo glede na globino in površino prizadete sluznice požiralnika.

Pri obeh oblikah, pri neerozivni in erozivni refluksni bolezni, so simptomi enaki. **Najbolj tipična simptoma** sta **zgaga** (pekoč občutek) in **regurgitacija** (vračanje kisle želodčne vsebine v požiralnik). Drugi simptomi so še spahovanje, bolečina v žilici, motnje požiranja in tudi spanja.

Pri GERB-u se lahko pojavijo tudi **znaki alarma**, npr. **bruhanje, krvavitev iz prebavil, slabokrvnost, motnje požiranja in izgubljanje telesne teže**. V teh primerih **mora bolnik nemudoma k zdravniku**.

Kaj je netipična (ekstraezofagealna) refluksna bolezen?

Če se simptomi refluksne bolezni pojavijo zunaj požiralnika, govorimo o **netipični refluksni bolezni** ali **ekstraezofagealni refluksni bolezni**. Kaže se z netipičnimi simptomi, npr. s hripavostjo, kašljem, astmo, povzročeno z refluksom, vnetjem glasilk (laringitisom) z znaki laringofaringealnega refluksa in z erozijo na zobni sklenini. GERB lahko povzroči tudi srčni podobno bolečino (nekardiogena srčna bolečina). Da gre za tako bolečino, lahko posumimo šele po negativnih kardioloških preiskavah.

GERB naj bi bil povezan tudi z vnetjem grla (faringitisom) in sinusov (sinuzitisom), s ponavljajočimi se vnetji srednjega ušesa in z etiološko nepojasnjeno pljučno fibrozo.

Vzroki za nastanek netipičnih simptomov refluksne bolezni

Simptomi GERB-a so pogosto povezani z obroki, načinom prehranjevanja in izbiro hrane, odvisni so od delovnih obremenitev in tudi od spanja. So blažji ali izrazitejši, bolniku pa pomembno poslabšajo kakovost življenja.

Nastanek netipičnih simptomov refluksne bolezni lahko pojasnimo na dva načina – nastanejo zaradi vdihavanja želodčne vsebine v pljuča ali pa zaradi vpliva želodčne kisline na živčevje v zgornjih delih požiralnika, kar sproži spremembe v pljučih in povzroči kašelj.

Kašelj je posledica draženja v dihalnih poteh in je lahko znak akutnega ali kroničnega vnetja dihal, preobčutljivosti ali pa je posledica kajenja. Sproži ga lahko tudi refluks.

Hripavost lahko nastane zaradi akutnega ali kroničnega vnetja v žrelu, preobčutljivosti, sprememb na glasilkah ali zaradi refluksa.

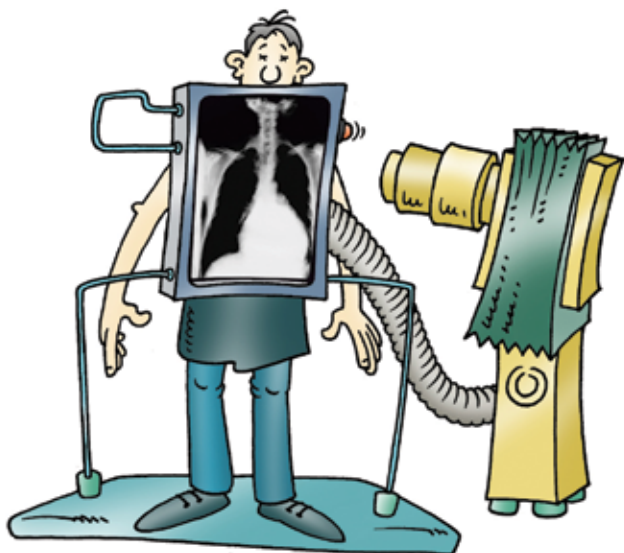
Kronična preobčutljivost dihal za znane in neznanе vzroke je lahko znak zatekanja želodčne vsebine v dihala in povzroča tipično ali netipično astmo.

Kako pogosti so netipični simptomi refluksne bolezni?

Skoraj 10 % prebivalstva ima vsak dan hujše ali blažje simptome gastroezofagealne refluksne bolezni, do 40 % pa vsaj enkrat na mesec. Do 80 % bolnikov z reflukšno boleznijo ima tudi netipične simptome bolezni.

Pri bolnikih z netipičnimi simptomi se tipični ne pojavljajo vedno, zato na vzroke zunaj požiralnika pogosto pomislimo šele po pregledih pri različnih specialistih (pri pulmologu, otorinolaringologu, alergologu, stomatologu), če s pregledi niso pojasnili vzrokov za kašelj, nastanek ali poslabšanje astme, prizadeto sklenino, ponavljajoča se vnetja žrela, hripavost ...

Kaj lahko bolniki naredijo sami?

Bolniki z domnevnim GERB-om in netipičnimi simptomi morajo, enako kot pri tipičnem GERB-u, najprej spremeniti prehranjevalne in življenjske navade. Neredne in velike obroke morajo zamenjati z manjšimi, jesti morajo počasi, odpovedati se morajo hitro pripravljene, težje prebavljivi in začinjeni hrani ter pitju alkohola, kave in gaziranih pijač.

Prenehati morajo kaditi, saj nikotin med drugim zaviralno deluje na izločanje sline, s čimer oslabi prehod hrane v želodec in čiščenje požiralnika. Odsvetujemo jim ležanje takoj po obroku in pozne nočne obroke, svetujemo pa, da namesto oprijetih oblačil nosijo ohlapnejša.

Pri blagih težavah si lahko pomagajo tudi z zdravili, ki se v lekarni dobijo brez recepta (antacidi, zaviralci receptorjev H_2), vendar lahko samozdravljenje traja le 2 tedna. Če težave v tem času ne izginejo, morajo obiskati zdravnika.

Kaj naredi zdravnik?

Bolnikom s kratkotrajnim GERB-om, s tipičnimi ali netipičnimi simptomi in brez znakov alarma praviloma svetujemo spremembo prehrane in kulture prehranjevanja. Zato endoskopskega pregleda zgornjih prebavil, s katerim bi potrdili reflukšno bolezen, ne opravimo takoj, ampak šele če zdravila ne pomagajo ali pa se težave povečajo.

Bolnikom z GERB-om najprej predpišemo dvojni odmerek zaviralca protonске črpalke na dan, jemljejo pa ga 14 dni. Če je zdravljenje uspešno, vsaj še 4 do 6 tednov nadaljujemo s terapevtskim odmerkom, potem pa ga pogosto zamenjamo s polovičnim.

Zdravljenje GERB-a lahko po potrebi dopolnimo ali spremenimo. Manj uspešno je zdravljenje funkcionalnih motenj, kot je funkcionalna dispepsija s simptomi refluksa.

Diagnostični postopek pri ekstraefagealni simptomatiki GERB-a je bolj zapleten, saj večina bolnikov nima tudi tipičnih znakov GERB-a. Pri vseh teh bolnikih je treba najprej izključiti druge bolezni. Pri bolnikih z bolečino v prsih je treba izključiti bolezen srca, pri bolnikih s kroničnim kašljem pa druge najpogostejše vzroke (jemanje antihipertenzivnih zdravil, npr. zaviralcev angiotenzinske konvertaze, kajenje, bronhialno astmo ...). Kronično hripave bolnike najprej pošljemo na pregled k otorinolaringologu, da izključi lokalne vzroke (poškodbe glasilk, okužbo zgornjih dihal ...).

Po izključitvi drugih vzrokov se odločimo za zdravljenje z zaviralci protonske črpalke v dvojnem odmerku, in sicer za 3 do 6 mesecev.

Bolnike, ki so imeli klinične znake GERB-a in smo jih začeli standardno zdraviti, vendar se jim simptomi niso izboljšali, napotimo na dodatne diagnostične preiskave, saj gre lahko za prikrito drugo bolezen, ki zahteva drugačno zdravljenje.

Tudi pri bolnikih z dolgotrajnejšimi simptomi so potrebne preiskave, kot so endoskopija s pregledom požiralnika in želodca, spremembe in dopolnitve v terapiji, 24-urno merjenje pH v požiralniku in po potrebi dodatne preiskave drugih specialistov.

Uspešno zdravljenje GERB-a, tudi s simptomi zunaj požiralnika, je odvisno od upoštevanja navodil o prehrani, od predlaganega zdravljenja in od rednih kontrol pri zdravniku.

Knjižice iz zbirke V skrbi za vaše zdravje so na voljo tudi na spletni strani www.krka.si.

Več informacij o želodčnih težavah dobite na spletni strani www.ezdravje.com/prebavila.

V skrbi za vaše zdravje **Netipična refluksna bolezen**

Avtor

Borut Kocijančič

Izdala in založila

Krka, d. d., Novo mesto

Nastalo v sodelovanju s

Kliničnim oddelkom za gastroenterologijo
Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani

Ilustracije

Bojan Sumrak

Tisk

Vek, 2009

Naklada

40 000 izvodov

ISBN 978-961-6374-66-8

Publikacija je brezplačna.

Nosilka vseh avtorskih pravic je Krka, d. d., Novo mesto.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

616.329/.33-008.22

KOCIJANČIČ, Borut

Netipična refluksna bolezen / Borut Kocijančič ; [ilustracije Bojan Sumrak]. - Novo mesto : Krka, 2009. - (V skrbi za vaše zdravje)

ISBN 978-961-6374-66-8

248061184

Refluksna bolezen se lahko kaže z netipičnimi simptomi, kot so hripavost, kašelj, astma, vnetje glasilk in erozije na zobni sklenini.

Bolniki s tipično in netipično refluksno boleznijo morajo najprej **spremeniti prehranjevalne in življenjske navade**, pri blagih težavah pa si lahko pomagajo tudi z zdravili, ki se v lekarni dobijo brez recepta.

Pri bolnikih z netipičnimi znaki boleznii je treba **opraviti ustrezne diagnostične postopke, da se izključijo druge bolezni.**

Izbirna zdravila za zdravljenje so **zaviralci protonске črpalke**, ki jih morajo bolniki jemati v večjih odmerkih od 3 do 6 mesecev, nekateri pa celo trajno.

Krka, d. d., Novo mesto
Šmarješka cesta 6
8501 Novo mesto
www.krka.si